

Minister
Zdrowia

ZPP.050.105.2025.AK
Warszawa, 28 listopada 2025

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W nawiązaniu do interpelacji nr 12726 w sprawie wprowadzenia systemowego wsparcia psychologicznego dla strażaków ochotników OSP, a także ratowników GOPR, WOPR i innych organizacji społecznych uczestniczących w akcjach ratowniczych, złożoną przez Pana Łukasza Horbatowskiego, Posła na Sejm RP, zwracam się z uprzejmą prośbą o przyjęcie poniższych informacji.

Mając na uwadze, że publiczny system opieki zdrowotnej nie posiada ośrodków dedykowanych oddziaływaniom terapeutycznym skierowanym do osób z doświadczeniem traumy, rozpoczęto realizację programu pilotażowego, którego celem było praktyczne sprawdzenie efektywności różnych programów oddziaływań terapeutycznych związanych z udzielaniem pomocy osobom po trudnych doświadczeniach takich jak uczestnictwo w działaniach wojennych lub doświadczenie uchodźcze w związku z konfliktem zbrojnym, doświadczenie lub bycie świadkiem przemocy fizycznej, psychicznej lub seksualnej, uczestnictwo pośrednie lub bezpośrednie w wypadku komunikacyjnym lub doświadczenie skutków kataklizmu naturalnego lub pożaru. Wszystkie te doświadczenia mogą wpłynąć na zdrowie psychiczne w sposób powodujący odczuwanie ich negatywnych skutków przez wiele lat, wpływając na psychospołeczne funkcjonowanie, powodując trudności w wypełnianiu ról społecznych, oddziałując m. in. na funkcjonowanie w rodzinach czy pracę zawodową. Osoby z odczuwającą negatywne skutki traumatycznych doświadczeń mogą uzyskać wsparcie i opiekę w ramach prowadzonego pilotażu.

Okres realizacji programu pilotażowego został ustanowiony od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 30 czerwca 2026 r.

Program realizowany jest przez 15 podmiotów zapewniających personel składający się z osób posiadających kwalifikacje psychoterapeuty, psychologa i specjalisty lekarza w dziedzinie psychiatrii, Ponadto, co najmniej połowa z liczby osób wchodzących w skład personelu, powinna posiadać udokumentowane szkolenie obejmujące program leczenia osób z doświadczeniem traumy w wymiarze minimum 50 godzin.

Narodowy Fundusz Zdrowia przekazuje Ministrowi Zdrowia raporty zawierające analizę i ocenę wskaźników realizacji programu pilotażowego zgodnie ze stanem realizacji na dzień 30 września 2024 r., następnie za okres od dnia 1 października 2024 r. do dnia 30 czerwca 2025 r. oraz kolejny za okres od dnia 1 lipca 2025 r. do dnia 30 czerwca 2026 r.

Aktualnie dostępne są dwa częściowe raporty, za okres do 30 września 2024 r. oraz za okres od 1 października 2024 r. do 30 czerwca 2025 r. W pierwszym raportowanym okresie w programie uczestniczyło 7626 pacjentów w tym 1280 osób w wieku 21 lat i poniżej, co stanowi 16,8% wszystkich objętych programem. Łącznie na realizację programu pilotażowego od początku jego trwania do 30 września 2024 r. wydano 16 232 304,00 zł. W drugim raportowanym okresie do programu włączono 6217 pacjentów w tym 961 osoby w wieku 21 lat i poniżej, co stanowi 15,5% wszystkich objętych programem w tym okresie, natomiast na realizację programu od 1 października 2024 r. do 30 czerwca 2025r. wydano 10 843 154,88 zł.

Terapia traumy wymaga niejednokrotnie łączenia różnych form oddziaływań, ukierunkowanych na różne aspekty doświadczanych przez pacjentów trudności. Pacjenci włączeni do programu pilotażowego otrzymują u jednego świadczeniodawcy kompleksową i różnorodną pomoc od kadry wykwalifikowanej do realizacji terapii traumy, bez potrzeby szukania różnych form wsparcia we własnym zakresie. Pacjenci korzystający z programu potwierdzają potrzebę ciągłości udzielanego wsparcia. Mierzą się oni z konsekwencjami przemocy fizycznej, psychicznej lub seksualnej i wymagają długoterminowej opieki terapeutycznej specjalistów z zakresu psychotraumatologii. Obserwacje realizatorów programu wskazują, że osoby uczestniczące w terapii odzyskują zdolność do nauki, pracy, tworzenia i utrzymywania relacji. Poprawa funkcjonowania pacjentów idzie w parze z ich wysokim poziomem zaangażowania w terapię oraz subiektywnym poczuciem bezpieczeństwa i satysfakcji z leczenia.

Ponadto, program stworzył możliwość współpracy z innymi realizatorami z terenu całego kraju w celu wymiany doświadczeń, identyfikacji problemów, wniosków dotyczących

konieczności weryfikowania założeń programowych, dostosowywania form pomocy dla określonych grup pacjentów.

Realizacja programu ma wpływ na wzrost kompetencji kadry terapeutycznej poprzez dostosowywanie terapii do określonej grupy pacjentów oraz dostosowanie form pomocy do zróżnicowanych ich potrzeb i oczekiwań.

Dodatkowo, Możliwość udzielania świadczeń za pośrednictwem systemów teleinformatycznych nie ogranicza geograficznie dostępności terapii.

Wyniki programu pilotażowego, liczba pacjentów oraz liczba udzielonych świadczeń wskazują na zasadność realizacji takiej formy leczenia oraz potwierdzają potrzebę związaną z poprawą jakości i efektywności sposobu organizacji opieki nad pacjentami po doświadczeniu traumy.

Mając na uwadze współczesne wyzwania dla zdrowia psychicznego oraz wpływ doświadczeń traumatycznych jednostki również na społeczeństwo należy spodziewać się, że terapia traumy jest odpowiedzią nie tylko na doświadczenia i problemy osoby, która jej doświadczyła, lecz stanowi korzyść dla zdrowia ogółu społeczeństwa.

Doświadczenie zdobyte z dotychczasowej realizacji programu wskazuje, że terapia traumy powinna stanowić dodatkowe świadczenie z uwzględnieniem wypracowania jednolitych standardów diagnostyki i terapii.

Należy również podkreślić, że świadczenia gwarantowane w leczeniu PTSD, finansowane przez NFZ, obejmują ambulatoryjną i stacjonarną opiekę psychiatryczną, w tym konsultacje z psychiatrą, psychoterapię (indywidualną i grupową) oraz inne świadczenia z zakresu rehabilitacji psychiatrycznej.

Pomoc można uzyskać również w Centrach Zdrowia Psychicznego¹, które działają w ramach prowadzonego aktualnie programu pilotażowego. Podstawowym aktem prawnym warunkującym ich funkcjonowanie jest rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego, zwanym dalej: „rozporządzeniem pilotażowym”.

Celem pilotażu jest przetestowanie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej opartego na centrach zdrowia psychicznego, w rozumieniu art. 5a ustawy z dnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, w aspektach organizacyjnych, finansowania, jakości oraz dostępności do świadczeń zdrowotnych.

¹ Więcej o centrach zdrowia psychicznego: <https://www.gov.pl/web/zdrowie/centra-zdrowia-psychicznego>.

Programem pilotażowym objęte są świadczenia opieki zdrowotnej z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień zawarte w wykazie określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, z wyłączeniem:

- 1) świadczeń z zakresu leczenia uzależnień w warunkach stacjonarnych, dziennych i ambulatoryjnych;
- 2) świadczeń psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży oraz świadczeń psychiatrii sądowej w warunkach podstawowego i wzmocnionego zabezpieczenia.

Obecnie wymienia się dwa typy Centrów Zdrowia Psychicznego: typ A – realizujący świadczenia opieki zdrowotnej w warunkach stacjonarnych, oraz typ B – nie realizujący świadczeń opieki zdrowotnej w warunkach stacjonarnych.

Załącznik nr 1 do wyżej wspomnianego rozporządzenia pilotażowego określa wszystkich realizatorów programu pilotażowego oraz obszar działania centrów zdrowia psychicznego, tj. 129 podmiotów leczniczych. Centrum Zdrowia Psychicznego działa na podstawie zawartej umowy z właściwym Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia na realizację świadczeń zdrowotnych w ramach programu pilotażowego. Obecnie w Polsce funkcjonuje 117 centrów zdrowia psychicznego, które obejmują działaniem ok. 51% populacji powyżej 18 r. ż.

Ponadto w ramach Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, pod numerem telefonu: 800 70 2430, funkcjonuje bezpłatna Linia Wsparcia dla Funkcjonariuszy i Pracowników Służb Mundurowych, Ratownictwa Medycznego i ich Rodzin², z której skorzystać mogą wszyscy funkcjonariusze i pracownicy: Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Wojska Polskiego, Straży Granicznej, Ratownictwa medycznego oraz członkowie ich rodzin. Infolinia funkcjonuje codziennie w godzinach 16:00-24:00, a dyżury pełnione są przez psychologów, którzy posiadają doświadczenie w pracy z osobami pracującymi w służbach mundurowych.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Katarzyna Kęcka
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

² <https://centrumwsparcia.pl/linia-wsparcia-psychologicznego-dla-sluzb/>